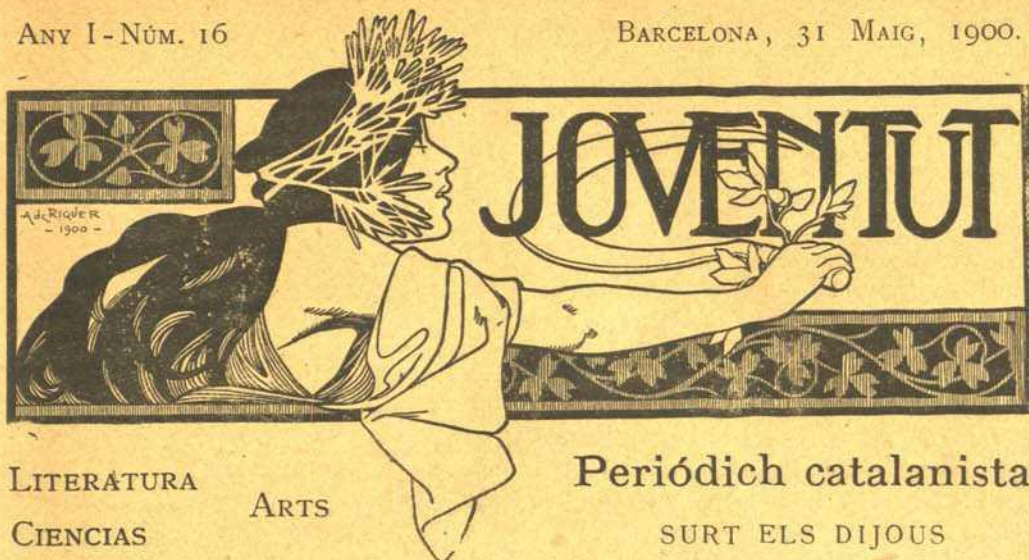

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

NÚMERO CORRENT. . . 10 CÉNTIMS.

) ATRASSAT. . . 25)

SUMARI: La moderna oligarquia del intel·lecte, per Pompeyus Gener. — Crepuscul d'hivern, per G. Zané Rodríguez. — Com las flors, per Trinitat Monegal. — La rata dintre del formatge o l'espia del general Prim, per Albert Llanas. — Primer bes, per Rafel Folets y Capdevila. — L'eclipse de Sol, per Salvador Vilaregut. — Les violetes, per Miquel Costa y Llobera, Pbre. — De música: Hermann Levi, Heinrich Vogl, Concerts, per Joaquim Pena. — Llibres rebuts: Montes de Oca, per Emili Tintorer; Joventut, per S. V. — Novas.

tant destruïts, o guardats en esclavitud perpetua.

D'aquesta manera d'ésser del pensament en l'Antiguitat, va resultar-ne'l *Magister dixit* en la Edat Mitja. Aixís Aristóteles, emigrant d'Atenes a Alexandria, Persia, Còrdoba y la Sorbona de Paris, després d'ésser passat pel filtre egipci, pel mazdeista, per l'alarb y finalment per l'escolàstich, va es-talviar de pensar a tota la gent ortodoxa, y va produhir sols aquells exèrcits d'ergotistas, disputadors estèrils qu'omplian inútilment *infolios d'ergos y distingos*.

LA MODERNA OLIGARQUÍA DEL INTEL·LECTE

Entre'ls antichs grechs, tot gran pensador, el producte inconscient de la seva cerebració, li semblava un miracle, y per tant, se creya en poder de la Veritat absoluta. Lo mateix havia passat y passava a Babilonia, Persia, Egipte, etc., ahont las concepcions genials eran tingudas per revelacions directas dels Deus, sobre la essència de las cosas.

Aixó feya que'ls grans pensadors vinguessin a ser uns déspotas, uns tirans del esperit. Y aixís es que la historia de la Inteligencia, a Grecia, revesteix un caràcter de violencia y d'aventura semblant a la de varis partits que's disputessin la monarquia absoluta. En Orient, arribant ja a la imposició dogmática, casi ni menys hi havia lluyta. Els vensuts eran tinguts com adoradors del Mal, y per

La santa insurrecció del Intel·lecte lliure, produhida per la Ciència, que de cada home'n fa un autor de las sevas propias observacions y experiencias, ha fet impossible aquesta tirania del esperit. L'esperit d'anàlisis, y un gra d'escepticisme sobre'ls resultats de la observació agena, s'hi oposan. El periodo dels tirans del esperit ha passat ja.

Va venir, immediatament després de la Revolució, l'intent de que tot fos igual, de que'l bestia, com el sabi qu'observa, el que no té energías acumuladas, com el que'n porta moltes, poguessin dar productes iguals. D'aquí lo dels títuls que donan suficiencia, etcètera. Però aixó no ha passat d'un pur intent. En las esferas de la Superior Cultura sempre hi ha hagut y haurá dominació o in-

fluència; però aquesta dominació, aquesta influència que dona forma y direcció a las generacions noves y arquitectura'l Món, canviant el modo d'ésser en la superfície de la Terra, avuy està en mans d'una oligarquia del esperit, y per tant, no és ni tirànica ni perillosa. Tothom que tingui força mental pot serne. Tot se renova continuament. Ja no hi ha dogmas. Es una vera República del Intel·lecte. A despit de tota separació geogràfica y política, a través dels estats, s'està formant una societat SUPERNACIONAL, quals individus, cada un ne val per molts, y's coneixen, y s'entenen, y pot entendre's tothom que tingui'l cor ample y la inteligencia oberta. Els primers sabis, els pocs grans filòsops, els artistes superiors formen aquest cenàcul universal quals dictats obeeixen tots els pobles sens imposició de cap especie. La superioritat intelectual qu'avans creava hostilitat, avuy uneix. L'Home superior va rodejat d'un estat major y's nodreix en la massa, y per ella produheix, y en bé d'ella.

Així pot nedar en la vida seguint una corrent propia, fins contra las corrents establertes per altres, segur de trobar qui l'ajudi a obrir-se pas, gent que'l segueixi. Ni la tirania qu'alguns han volgut restablir apoyantse en las masses, pot res contra aquest exèrcit sagrat d'esperits selectes, que cada un combat sol en una direcció, y tots fan harmonia. Tots se comprenen; cada un es son Rey. Son lliures. Cada un prefereix morir a sotmetres. Així d'aquests núcleus aristàrquics va elaborantse la societat futura, tant més sòlida quant més mòvil y flexible sia, tant més lliure com més sia *ell mateix* cada un dels individus que la componguin.

Així s'evita l'acció depressiva que tota gran potencia intelectual exerceix després de la seva acció llibertadora.

POMPEYUS GENER.

CREPÚSCUL D'HIVERN

Cosí tra questa

Immensità s'annega il pensier mio:

E il naufragar m'è dolce in questo mare.

LEOPARDI.

El crepúscul d'Hivern es trist, d'una tristesa mortal, en la cambra solitaria, il·lumi-

nada pel foc d'una llar immensa. La flamarada que creix rosegant els boscallis, que s'entortolliga flexible, entre's espetechs de la fusta que gemega, y's mitj apaga a voltas pera desferse en densas fumaredas, me parla un llenguatge confós, barboteig de coses mortas, d'existencies passadas.

Els miralls de Venecia m'ofereixen, a través de las teranyinas y de la pols, la visió màgica de refinadas galanterias, de modals aristocràtics, de vestits elegantissims y senyorials. M'ofereixen revelar-me's secrets de moltes ànimes, l'interior de vidas ditxosas, passadas entre sedas y perfums, alegrias y dansas, y també las tristesas y's somnis de sers desgraciats y malaltissos.

Y la cambra solitaria, aclarida per un foc d'infern, reviu orgullosa, sota la destrucció implacable del temps. El mobiliari destenyit, però encara superb y fort, lluheix el groch d'or vell dels seus millors dias, quan las molles dels grans sillons cruixian sota'l pes de aristocràtics senyoras de blanques perrucas. Els majestuosos tapissos, epopeyas homèriques y cants d'Ariosto, cubreixen las parets, ab cayent sever y ab lassitut alhora.

Bronzes y marbres, quadros pastorils, *bibellots* artístics, cortinatjes, llantias de cristall de roca, porcellanas maravillosas, capsetas de marfil, armariets deliciosos, gerros pera flors cuberts de miniatures; totas las obras mestras del art luxós, refinat y lleuger del sigle XVIII devenen animadas. D'un vell *stradivarius* brollan veus afogadas, sons d'una dolcesa infinida, com si acariciés sas cordas el frech d'una ala invisible.

Y's realisa una resurrecció, solemnia y graciosa. Tal succehiria si s'alsés del seu sepulcre una momia de plechs rigits, y's violins, al mateix temps, cantessin un ayre juvenil de Mozart.

A través dels vidres glassats, en la llum descolorida del crepúscul, veig els vells xiprers d'una verdor fosca y ombrívola, mentre els demás arbres despullats tremolan de fret.

Y penso que'l món es una gran tragedia y que nosaltres som uns actors ben desgraciats. Penso que las lluytas de la vida, els èxits y las caygudas, els enlluernaments y las de-

sesperacions, no valen aquests moments de calma misteriosa y trágica, aquest reculliment devant d'emocions inexplicables, que no sé si son goigs ó tristesses, però qu'em parlan al cor ab un llenguatge may sentit fins

ara. Y així'm llenso, de ple, en aquest mar antich, per oblidar y viure alhora. May m'ha semblat tan hermosa aquella frase de Maeterlinck: «La vostra ànima sols floreix en el fons de las nits tempestuosas?»

G. ZANNÉ RODRÍGUEZ.

COM LAS FLORS

Retall del diari de Fanny.

JUNY, 10. — Avuy fa tres mesos que vaig arribar á aquest poblet, ahont els metjes m'han enviat pera ferme recobrar la salut perduda en ma vida de disbauxa. El poblet es petit y molt bonich: sembla de pessebre. Els ayres purs d'aquesta encontrada m'han revifat; las ayguas van dominant de tal modo la malaltia, que ja no semblo aquella dona magra y groga que ni podia tenirse dreta.

Al llevarme, m'he sentit com en mos temps de noya, ab ganas y forasas pera correr y saltar, ab un dalit que fa molts anys no hi tingut: semblava que tornés á ma infantesa, quan escapantme de casa, aprofitant las estonas que no hi eran mos pares, anava á jugar ab els altres xicots y mossas... ¿Qué farán aqueixos ara?... De quan tenia divuyt anys, que vaig fugir, no he vist may més á ningú del poble... ni á mos pares... ¿Son vius ó morts?...

Deixant corre aquets pensaments me vesteixo. Al acabar me miro al mirall, y alashoras comprench que no hi puch tornar més al poble: tothóm me miraria ab menyspreu; que no'ls dech veure més als meus pares: la cara'ls hi cauria de vergonya. La pageseta d'avans es avuy una senyora, ó al menys ho sembla. Senyora!... Si, de tothóm que la vol!... En aquest poblet me creuhen viuda d'un senyor rich, me respectan y m'estiman; si s'enteressin de qui soch, me treurien á pe-

dradas. La sort es que ja va tornant la salut perduda, y prompte estaré bona del tot. Y alashoras... ¿qué faré?... ¿ahont aniré?... Altra volta á ciutat, á ser una de tantas flors que s'ofereixen al que passa pera que las prengui, y que, mentres son frescas y fan goig, son estimadas per lo que aparentan, no per lo que valen, y quan son marcidas las llensan.....

Cap á las vuyt surto á passeig pera distreurem, per allunyar recorts que m'entristeixen; vuy alegría, vida, sol, ayre... No vuy pensar en ahir... no vuy pensar en demà.

No feya pas molt que caminava carretera amunt, quan vaig veure un aixám de quitxalla del poble, noys y noyas de vuyt á tretze anys, que jugavan en un camp vehi. Al veure'ls, me torná á la memoria ma infantesa. També jo hi havia anat á jugar ab la canalla á fora'l poble. Alashoras vaig comensar á aprendre lo que no devia saber, á sentir cosas que no podia sentir las. La meva ignoscencia va rebre'l primer sotrach, que sentia trontollar y minvar en forsa, va preparar la cayguda de més tart.

Vaig seguir mon cami. Apartant l'esguart d'aquell quadro y deixant á un cantó la carretera, vaig dirigirme camps á través cap al lloch solitari ahont anava casi cada jorn á meditar. Me deixava guanyar per la melangia. El paissatge s'assemblava al de ma terra

abandonada, com una gota d'aygua a un'altra; camps de blat, ab sas herbas dolentas y encisadoras rosellas; camps d'ordi, de cibada, de blat de moro... aquí gatasas, allà esbarssés, margaridas, clavells boscans...; més endavant s'hi veyan horts, ab algún roser, fruyterars... y allà, més amunt, la riera, avergonyida de tan poca aygua com duya; y al lluny, com a march del quadro, el bosch ab sos pins, roures y alzinas... Avans d'arribar a la riera, vaig trobar una parella d'enamorats (cap d'ells arribava als setze anys) explicantse son amor, dihentse sos penaments, ja enrahonant, ja callats, ab el llenguatge dels ulls y las estretas de las mans, que duyan agafadas. També ho havia fet jo! també m'hi havia passejat agafada de la ma del xicot! Era l'hereu d'una de las masias més ricas del poble, era'l més guapo y'l millor sarauhista de la comarca; ja'l recordo, ab son trajo de vellut fi y sas espartenyas!... Varem renyir per una futesa: perque per la festa major, al envelat dels senyors, vaig ballar ab un altre heréu de la comarca, que l'endemà va venir a trobarme a la font. Quins temps! y qué felissos!

En ma passejada vaig collir flors del camp, y al arribar al bosch, tot seguit vaig dirigir-me al lloch de sempre, y allí, assentada en un tronc de roure, meditava tot mirant l'aygua que reguerot avall anava cap a la riera y després als camps a donar vida a las plantas. Als meus peus hi havia motas de flors que cada jorn veyia; may las havia tocat per un cert respecte, avuy n'hi fet un pomell qu'he posat sobre mon pit. Tot mirantme las flors pensava en ma vida de ciutat, ahont buscava inútilment divertir-me y no feya altra cosa que servir d'instrument de diversió y plaher als que'm pagavan; ahont els homes de bé'm llessaven miradas de desitj, y las donas, unas de menyspreu y odi, y otras d'enveja. Quina vida!... Y pensar que quan comensi a ser vella o no serveixi'm deixarán y llessarán com las flors marcidas... M'entraren ganas de plorar, y vaig agafar las flors que duya, y omplintlas de petons las hi deya: «No vos llessaré jo quan vos marciu, no!» Y al dirho creya qu'aixís tal volta no'm llessarian a mi demà. De prompte vaig sentir un xiu-xiu de conversa, no molt lluny de mi, y'l remor d'un bes, al moment contestat...

M'also poch a poquet, miro per entremitj de las fullas, y vaig veure un'altra parella d'enamorats, ja més grans, qu'abrassats se besavan ab passió... Al veurels el cor se'm nuà. Aixís vaig caure jo! en lloch semblant, als brassos d'un senyoret de ciutat que m'ençisà y enganyà com un vil, y que'm deixà sola, abandonada y sens recursos en mitj de la ciutat desconeguda pera mi. Y mas llàgrimas lliscavan cara avall silenciosament com las ayguas del reguerot, y l'arrepentiment nasqué. Si, volia tornar a mon pais, ab mos pares, demanalshi perdó... y fugir del bosch ahont havia vist un crim igual al que jo purgava. Al eixir, aqueixa impressió va passar, y ja tranquila compregui qu'era impossible tornar enrera. Jo era la flor cayguda que'l riu impetuós s'emporta cap avall y que la corrent va esfullant; que no pot tornar enrera, ni ser com avans, sinó que deu seguir avall fins que'l riu la deixa a un costat, al lloch dels inútils, dels aburrits, dels desgraciats... Y en mon dintre vaig decidir seguir avall, sense ni tan sols probar de deixarla, puig era inútil.

Al tornar a casa, poch avans d'arribar a la carretera, al lluny vaig veure la parella que sortia del bosch, ell serio, ella trista y plorosa tot aixugantse'ls ulls ab son mocador. Y sos cabells voleyavan despenitats... Igual que jo! Son fi será'l meu! En mitj de la carretera anava l'altra parella més joveneta, deixats de la mà, rojos abdós y sense dirse una paraula. Farán com els primers! Y aprop del poble la quitxalla tornava, ls noys grans fent parella ab las mossas. Totjust comensavan! Quàn s'aturarian! Eixos grupos no eran més que vistas del cinematógraf de ma vida pasada.

Al entrar a casa estava decidida a tornar a ciutat lo més prompte possible... Quina sorpresa la meua al trobar que m'esperava l'amich preferit, el que creya estimar... Ab besos y abrassadas vaig oblidar mas preocupacions... y ell contemplantme amorosit, al veurem roja de la caminada y del sol, exclamà: «Qué hermosa estàs, Fanny, y qué fresca! Semblas una flor!»—Aqueixas paraulas tendras y alegres m'entristiren de nou, desvetllant mos negres pensaments...

De brasset baixarem al jardí, abdós silenciosos. Ell, l'amich benivolgut, sense dir una

paraula cullia las flors més xamosas y'n feya un pomell que m'oferí dihentme:—«Tè, per tu las he cullidas»,—y volia arrencarme'l pom de flors boscanas que duya en mon pit y que ja eran boy marcidas. Vaig tenir un moment de protesta; jo volia defensarlas aquellas flors...—«Son pansidas, ¿no ho veus?»—afegí, y veyent ma recansa en llesarlas, somrihent digué:—«Es son desti: la flor mustiga's llessa»...—

—«Es veritat»—li vaig replicar, y mos ulls se negaren de llàgrimes silenciosas, silenciosas com la meua pena...

JUNY, 11 (matí). — Mon amich ja es fora.

Avuy me'n torno á ciutat, á seguir com avans... ¡Quan me marceixi!...

TRINITAT MONEGAL.

LA RATA DINTRE DEL FORMATJE Ó L'ESPIA DEL GENERAL PRIM

Del meu llibre de memorias (en preparació).

1867-68

En aquell temps lo noranta nou per cent y pico dels espanyols ja no podian aguantar més. ¡No podian!

Y fins n'hi havia que se'n havian hagut d'anar fora d'Espanya. ¡Fora d'Espanya!

En Sagasta, en Ruiz Zorrilla, l'Aguirre, l'Olózaga, en Castelar, en Pi y Margall, en Becerra, el general Pierrad, el general Baldrich, el general Lagunero y molts altres, eran á Paris.

El general Prim era á Londres.

L'home que á Espanya feya y desfeya era don Ramón Narváez, que si no tenia gens de talent, tenia en cambi molt caràcter y molt malas intencions.

Nostre Senyor se'n va endur á n'en Narváez el dia 23 d'abril de 1868. Y contan las crónicas que'l capellá que'l va ajudar á bé morir, li va exigir que perdonés á tots els seus enemichs, y que don Ramón li va contestar:

—Ay, Pare, jo no'n tinch cap d'enemich, no m'en queda ni un: ja'ls he fet fusellar tots.—

Mort en Narváez, se va encarregar de continuar la seva obra en González Bravo. Va

ésser el seu govern una segona edició, sense corretgir.

Per treure alló que hi havia, se treballava molt dintre d'Espanya, però se treballava molt més y molt millor á Paris, y sobre tot á Londres, perquè allí hi havia en Prim, que era el que comandava á tots els que feyan feyna pera fer caure aquella situació.

Per lo tant, lo que més preocupava á n'en González Bravo era lo que'l general Prim pensava, lo que'l general Prim deya, y sobre tot lo que'l general Prim feya.

Y pera poder saber lo que pensava, lo que deya y lo que feya, varen sortir de Madrid emissaris pagats á pes d'or.

Y tanta feyna va fer un d'aquestos emissaris que, ab molt malas arts, va poder conseguir que algunas de las cartas que'l general Prim rebia, passessin del seu poder al d'en González Bravo.

Com que de conspiradors n'hi havia per tot arréu y fins á la vora y tot del President del Concell de Ministres, un personatge lliberal, dels més lliberals, que per fortuna encara viu, y que allavors era á Madrid, quan va tenir noticia de lo que passava, va enviar á Londres un amich de confiança, á qui en Prim va contestar que sabia molt bé qui eran y lo qu'erant tots els qu'entravan á casa seva, que ademés ell destruhia totas las cartas de compromís desseguida d'haverlas llegit, y que per lo tant era absolutament impossible lo de la sustracció.

Peró tan bona manya se va donar el personatge lliberal que vivia á Madrid, que'n va poder arregar una de las cartas robadas al general Prim; y quan la va tenir va fer tornar á Londres al mateix emisari de confiança, que va fer el viatge boig d'alegria, primerament perquè prestava un gran servey á la Revolució, y en segon lloch perquè la primera vegada en Prim, malhumorat per l'avis que li donavan, no l'havia rebut ab la cortesia y amabilitat qu'era d'esperar.

A la segona vegada, si que ab tot y lo so-trach tremendo que va produhir al general la vista de la carta robada, el va rebre ab tanta cordialitat, que'l va obligar á quedarse á casa seva á viure ab ell.

Tres ó quatre dias va permaneixi'l gene-

ral ab el neguit qu'es de suposar, no podent atinar de quina manera la carta qu'ell creya haver tirat al foch, podia haver anat a parar a las mans d'en González Bravo.

Però romiant romiant, s'ho va poder explicar. Ja era veritat qu'ell totas las cartas de compromís las tirava al escalfa-panxa, però com que'l fugó era pera carbó de cok, resultava que moltes d'aquestas cartas, que'l general desde'l seu silló, després d'enmatxucarlas las llemsava, algunas vegadas anavan a sota del fugó.

Ara faltava descobrir qui era el traydor que d'alli las hi robava. No més sabia de cert que no podia ésser cap dels seus criats, perquè ja estava ben segur de que tots ells fins la seva vida haurien donat si hagués convingut.

Havia d'ésser per força alguna de las personas entrants a casa seva. Va fer llista una pila de vegadas, sense poder pecar en cap de las personas que'l visitavan.

Neguitós, frenétich y casi desesperat, va decidir experimentar a tothom sense exceptuar a ningú.

Y tal dit tal fet.

De un a un, ab qualsevol pretext, feya entrar en el seu despatx a totas las sevas visitas; mentres durava la conversa se presentava un criat del general ab tres ó quatre cartas (simuladas, per supuesto). Després de llegirlas (*ab permis del visitant*) las tirava a puesto. Després, també ab permis del visitant, sortia del despatx ab qualsevol excusa, y quan veyia que las cartas enmatxucadas eran en el seu puesto, donava per terminada la entrevista y feya entrar un altre amich, y després a un altre y a un altre, fins que al ultim va caure en la ratera un senyor d'edat que cada dia visitava al general un cop ó dos, a recordarli que de tan lliberal y tan disposat a tota classe de sacrificis no n'hi havia cap més.

La indignació del general Prim va ésser tal, que ab l'intent d'escanyar al espia, l va agafar pel coll; però no va tirar endavant desarmat pels xixanta anys del delinqüent que, plorant y de jonolls, va dir al general:

—Si, senyó; si, jo soch un miserable, un traydor que ha abusat de vosté villanament. Pera mantenir a la meua numerosa familia vaig haver d'acceptar del govern espanyol el

cárrech que desempenyo. Matim, ja'm pot matar, perquè ho mereixo.

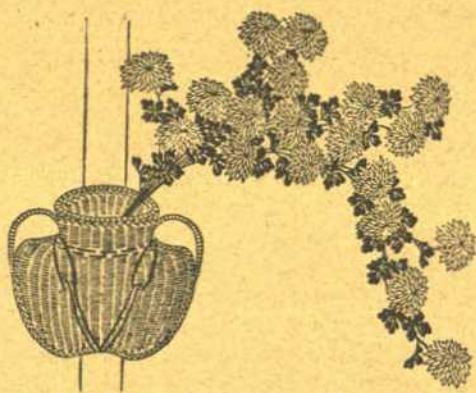
—De matarlo ja'l mataré, però no pas avuy. Vosté seguirá cobrant del govern espanyol, però'm servirá a mi. Comunicaré al govern tot lo que jo li digui y absolutament res més.

Y aixis va succehir.

Y en González Bravo se tornava tarumba perquè no podia ni somniar que aquell agent tan *espavilat* y tan *fidel* li fes a saber que'n Prim era a Londres, quan n'era fora; y que no era a Londres quan conspirava alli de valent. Es a dir, que desde allavoras l'espia en comptes de servir al *cuyner*, va servir al *gall*.

Y aixó va fer que, completament despistat el govern, en Prim pogués sortir de Londres, arribar a Cádiz y alli ferhi'l seu fet.

ALBERT LLANAS.

PRIMER BES

Entre mos somnis color de rosa,
un d'ells m'agrada més que'ls demés:
aquell que't miro jove y hermosa,
sobre mas galdas posant febrosa
ton primer bes.

Quan sapigueres que t'estimava,
a flor de llabis te va venir;
jo vareig véurel; te'l demanava;
y obrintse'l càlzer que l'estotjava,
va ser per mi.

Entre tos llabis frisós neixia;
sobre mas galdas se va desfer;
desd'alashoras ma fantasia
gronxa que gronxa de nit y día
ton bes primer.

RAFAEL FOLETS Y CAPDEVILA.

L'ECLIPSE DE SOL

La nota *más saliente* de la setmana ha estat, sens dubte, l'eclipse total de sol de dilluns passat, y encar que Barcelona no siguié tant ditxosa com Elche, Santa Pola, Plasencia, etc.... ahont la enlluernadora llum solar fou eclipsada totalment, també disfrutarem per xó poch ó molt del grandios espectacle natural, y ben contents podem estar de las nou dècimas parts d'eclipse que'ns tocaren, al pensar que á París, ab tot y ser el *cerebro* d'Europa, no n'atraparen ni un través de dit.

Tornant á Barcelona, lo qu'es el dilluns, á primeras horas de la tarde, tothóm tenia esgarrafansas astronómicas, tothóm se sentia *Flammarión* ab més ó menos forsa, y en general, l'eclipse anunciat ab tant de bombo y platerets, havia despertat viva atenció entre la major part dels barcelonins.

Peró com que aquestos ja sabem que se *pasan de listos* y tot sovint beneytejan com en lloch del món, no faltaren els que, al preguntarlos:—«Que ja está á punt per l'eclipse?»—contestessin *glorificat á maitines* ab aquell tan socorregut desdeny de la gent *ase* per naturalesa:—«Y ara, qu'es pensa que hi crech ab aixó que dihuen els diaris?... Aixó es bó pels tontos!»

Para verdades el tiempo, que deya el pobre Zorrilla. Molt avanç de las tres de la tarde del dilluns passat, quasi tots els terrats, *mirandas*, torratxas, colomars, torras y campanars de Barcelona, eran plens de gentada, que, malgrat la forsa de *los rayos solares*, que picaban de valent, al mitj de las blavors encesas d'un cel sense núvols, aguantaba l'enlluernament aclaparador de la xardorosa mitj-diada primaveral, atreta per la magnificencia del espectacle, disposantse á fruhirne, armada d'ulleras de llarga vista (á falta d'*equatorials* perfeccionadas), vidres fumats, miralls, y cossis plens d'aygua. Las màquines fotogràfiques de totes mides y sistemas no hi mancavan tampoch. El dia era radiant, esplendorós; el sol, brillava ab tota sa forsa, moments avans de comensar la funció. L'encantament boyrós de la montanya de Montjuich y de las serraladas del Tibidabo y Sant Pere Màrtir, dominavan, ab la linia blavosa y lleugera del mar encalitat, l'escampall atapat d'edificis barcelonins, mitj partit per la

nota d'un vert d'esmeragda de coixi de vellut, formada pels plátans inflats de las Ramblas y Passeig de Gracia.

A través del vidre fumats, el sol semblava una taronja lluminosa y aplanada, quan varren sonar mandrosament las tres en el campanar de la Catedral. Rellojje en má esperava la gent ab vera curiositat la presentació de la lluna qu'havia de apareixe, segons els càlculs dels astròlechs, á las 3 horas, 7 minuts y 22 segons de la tarde. — «*Acudiria á la cita?*» — que diria algùn diari castellà. — «Y cá hi havia de acudir,» — rondinava encara algùn sabi barceloní entossudit, d'aquells que badan mirantse un balcó que no hi ha res. En efecte, com si l'hagués sentit y volgués ferlo quedar malament, el nostre apreciat *satélite*, á l'hora fixada se presentá, ab exactitut matemática, retallant imperceptiblement ab sa negror la part inferior de la dreta del disch solar. — «Y ara?» — exclamavan els repatanis al convèncers de que alló anava de serio. — «Aixis els sabis tenian rahó. ¡Vaya! Vaya! Bè, ja veurém si's farà tant fosch com dihuen?...» — Encara no's donavan per vensuts, més el contacte llunar anava pujant, pujant, á poch á poch, retallant cada vegada més la rodona ataronjada. Grossa cridadiassa y esvalot s'alsava dels grapat d'observadors de bona fe, que omplian els terrats y las torratxas. Tot de sopte s'adonaren de que'ls raigs del sol s'esmortuhian paulatinament, els batens d'ombra s'enfeblían, corria un ventet molt fresch y aixiribidor; y las negrors de la lluna havian guanyat tant *terreno*, que'l sol semblava una mitja lluna vermellenca. Y alashoras els carrers fosquejaren, lluhiren uns tons esgrogueits y grisencs, semblants á la claror trencada de núvoladas prenyadas d'electricitat; els aucells volaren arrán dels segons pisos; els arbres de vert esmeragda, s'embrutaren ab un tó verdós de domás vell, tirant á florit, y per las plassas més grans, collas de gent, ab el cap alt, contemplavan la grogor espectral d'aquell capvespre postis. Y desde aquells moments, l'eclipse's desenlassá al inrevés. La mitja lluna de color tarongí, que fins alashoras l'haviam vista á dalt, la vegerem després á un cantó, y al final, á baix, y fins en els acabaments del fenòmen, no hi faltaren aixerits que gaudiren del brillant perpelleg de Ve-

nus, el planeta de primera magnitud que'ls castellans l'han motejat ab l'*álias* flamench de *Lucero del alba*. Y's clarejaren els carrers, els raigs del sol reprengueren sa lluhentor y sa forsa xardorosa, las aus alsaren el vol, els arbres verdejaren ab més delit y las collas de gent qu'omplian els alts y'ls baixos de la ciutat s'escamparen per rependre l'empipadora tasca cotidiana, tot comentant el resultat y efecte del tan *cacareado* eclipse.

—*Ay! Ay! Yo me pensaba que se quedaria más oscuro?*—digué un d'aquells dels colls de color, de dos pams, de l'americaneta cenyida y del barretet de palla microscòpich. —*Vaya una lata que nos ha dado el señor Sol con su eclipse.*

Véuen? Ja'n tenim un de la goma que no li va agradar. Bé, es el que deya un senyor: —«Ja veurán, aixó dels eclipses es massa alt

per gent qu'esvolatega sempre arrán de terra moral, intelectual y físicament. Per ells lo mateix es un eclipse de sol, que una sinfonia de Beethoven, que una tragedia grega ó que una obra mestre de filosofia.»—Ja tenia rahó aquell senyor, ja; á ne'ls rebolls de las classes directoras barceloninas, no'ls hi vinguin generalment ab aytals *elevacions*, no vehuen que perden l'esma? Vingan acas per manar, *cotillons* per dirigir, animaladas per dir, y malmetre'l castellá en sas conversas ab.....!

Ara m'havia distret del eclipse. Quan ens en anavam del terrat (á las 5 horas, 24 minuts y 30 segons) el sol, lliure del negrós contacte llunar, tornava á semblar, mirat á través del vidre fumats, una taronja lluminosa y aplanada. Y á *simple vista*, brillava ab la majestad de sempre.

SALVADOR VILAREGUT.

LES VIOLETES

(IMITACIO)

—¿Per qué, frescals violetes,
tan primerenques floríu?
La neu encare blanqueja
de la montanya pel cim;
vindrán pot ser més gelades
y vents de Març enemichs...
¿Per qué, frescals violetes,
tan primerenques floríu?

—Alaba a Deu qui, bon pare,
no s'oblida dels humils...
Una bona joveneta,
bella y pobre, per aquí
ve a cercar flors, y per ella
tan primerenques florim.

—Dolces flors, ¿y qui es la jove,
la joveneta gentil?

—N'es una trista orfaneta
qu'ab la filosa o cosint,
o venent flors per la vila,
manté sos germans petits...
Un ángel al trench de l'aua
es passat'vuy demati.
«Obriuvs, flors primerenques
(arreu, arreu nos ha dit):
no té pa la vostra amiga,
y prest'os vindrá a collir.»

«Miraula: ja ve la jove,
la jove per qui florim!»

MIQUEL COSTA Y LLOBERA, Pbre.

D
E

M
Ú
S
I
C
A

E

HERMANN LEVI

L'eminent director d'orquestra que fa pochs dies ha abandonat el món dels vius, constitueix una de las personalitats més importants que l'art musical ha tingut en la segona meitat del segle que fineix. En el grandios Estat del centre de l'Europa, que en curt espai de temps s'ha posat al cap de tot lo que revela civilització y progrés, ensemps las ciencias que las arts s'han vist creixe y desenrotllarse d'un modo extraordinari y entre totes aquestas una de las més esplendorosas ha sigut l'Art de la música. Encare que dominada en un principi per la rònega escola italiana que

regnaba á Alemanyia, igual que per tot, com á senyora única, pogué l'esperit patri en mitj de l'esclat d'aquell hermós renaixement crear enfront d'ella un altre escola, reflex fidel del modo d'ésser germànich, y després d'un llarch periodo de lluyta, arribar á vencer, mercès á la poderosa empenta dels grans genis y dels valiosissims artistes que han vingut á col·laborar en l'obra d'aquestos.

De tots es ben coneguda la evolució musical dels nostres temps; la crisi perque ha passat l'òpera italiana, y el triómf complet que sobre ella ha obtingut el drama musical

en tots els països ahont se preocupan seriament de tot lo que's refereix á l'Art anomenat diví. No hem de deturarnos ara en senyalar la part que correspon en la immortalitat á cada un dels mestres verament immortals, com Bach y Beethoven en el género sinfónico, y com Gluck, Weber y Wagner en el drama musical. Més aixís com las obras de Bach han trigat molt á arribar á domini del vulgo, y las de Gluck foren menysprehuadas per sos contemporanis, altre tant hauria sigut de la reforma wagneriana á no contar ab apóstols tan fervents com el mestre qual desaparició deplorém.

A Alemanya el director d'orquestra representa quelcóm més que un home encarregat de donar las entradas y de marcar el compás, mentres va llegint junt ab els músichs las notas de sa partitura. El *Kapellmeister* alemany es el músich de conciencia que emplea bona part de sa vida, estudiant las grans obras de tots els mestres, fins arribar á l'ànima d'ellas y compenetrarse ab la verdadera idea del autor. Y després d'aquesta identificació ab las produccions dels genis, escampa pel món musical el fruyt de sos treballs, divulga verdaderas joyas artisticas desenterradas moltes voltas d'entre la pols dels arxius y compleix sa missió educadora fent caure del pedestal molts falsos idols pera collocarhi en son lloch als que de dret els hi pertany. Tal va fer Wagner respecte de Beethoven, y altre tant han realisat, en gran part, els célebres directors que han consagrat sos capdals esforços al triomf definitiu de las obras del gran mestre de Bayreuth.

Entre'ls molts y molts que desde un principi apreciaren en tot son valer la importancia de la reforma wagneriana y la grandiositat insuperable de las obras de son autor, va apareixe una trinitat augusta, quals noms anirán eternament units al de aquell mestre immortal: aquests tres homes's deyan Hans Richter, Hermann Levi y Félix Mottl. De temperaments ben distints y fins á voltas contraposats, pot afirmar-se qu'en ells s'hi trova condensat tot l'art de dirigir. El talent de Ricart Wagner descobri ben prompte las excepcionals condicions de sos entusiastas deixebles y acollintlos ab la predilecció que tenia per tot verdader artista, els iniciá en las fins llavors insondejables bellesas de sas derre-

ras creacions, donantlos hi el veritable sentit de cada passatge, aixís com la complerta emoció estètica del conjunt de cada obra.

La col·laboració de cada un d'aquests mestres en els treballs pera posar en escena las grans produccions de la última etapa wagneriana, es d'una grandíssima importancia, puig la intel·ligencia y laboriositat dels deixebles facilitá en gran part la realisació dels desitjos del mestre. Aixís s'explica que ab tot y ser Wagner un gran director desde molt avans d'esdevenir célebre com á compositor, arribés á depositar tota sa ilimitada confiança en els esmentats mestres fins el punt de confiarlos hi la direcció de la orquestra en els estrenos de sas obras, quals ensajos se feyan seguint punt per punt totas las indicacions del autor, ab lo que pot ben afirmar-se qu'ells son qui millor que ningú posseeixen las regles pera sa fidel interpretació. Richter es la autoritat musical més indiscutible pera tot quant te relació ab la *Tetralogia* y *Els mestres cantors*, aixís com el temperament fogós y extremadament apassionat de Mottl l'han fet el director per excelencia del *Tristan*, y la sobrietat y concissió de Levi se trobavan en son plé domini en mitj de las celestials harmonias del *Parsifal*.

La mort de Levi es una perdua inmensa pera la interpretació d'aquesta darrera obra de Wagner, calificada de testament musical de son autor. Aquest escullí á dit mestre pera l'estreno de son festival sagrat, ab la convicció de que sas especialíssimas qualitats eran las més apropiadas donada la naturalesa de l'obra. La primera representació omplená del tot els desitjos del autor, qui proclamá á Levi com intérprete fidel de son pensament y'l comblá dels més afalagadors elogis, ab lo que sa reputació, ja ben fonamentada, esdevingué universal. Sens dupte l'honra d'haver estrenat la darrera obra, la més pura é ideal, del gran revolucionari de la música, es l'orgull més gran pera un director, y'l triomf que Levi obtingué ab ella fou dels que no tenen parell. Desde llavors, els pelegrins que de las més llunyanas encontradas s'han dirigit casi anyalment al temple guardador de la vera tradició wagneriana, han escoltat el *Parsifal* conduhit per en Levi com el més perfecte model d'interpretació musical, infiltrant en l'ànima dels

fervents una emoció tan intensa, tan pura y á un temps tan misteriosa, que impossible's fa imaginarla á qui no l'hagi may experimentat. En cambi, tot el que l'hagi sentit no podrà menys de tributar al difunt mestre son homenatge d'admiració devant de l'autoritat sobirana y la religiosa convicció ab qu'exercia son sacerdocí.

Las qualitats més sortints de Hermann Levi eran una accentuació d'extraordinaria netedat y del més delicat matis en cada frase. Portava ab cuydado inmens tan la part externa com la expressió interna; però ab tot y poguerse calificar sa interpretació d'anatómica, no deixava may en descobert sa estructura; pera cuydar del detall no oblidava may el conjunt. Sa mirada viva y magnética penetrava en els músichs ab influencia avassalladora, fins el punt de lograr un alt grau de perfecció en la justesa de l'accent, de la linia, del timbre y de la sonoritat de cada instrument. Era, per tant, sa execució concisa, clara, ferma, fonent tots els elements orquestals pera arrancarne una homogeneïtat insuperable de conjunt.

Tal era'l mestre que l'Art ha perdut pera sempre. Encarregat desde 1871 de la direcció del Teatre Real de Munich, qu'ha desempenyat fins aquests últims anys, en ell donà repetidas probas de son extraordinari valer, posanthi ab un cel infatigable totas las creacions wagnerianas y las dels principals mestres antichs y moderns. En el teatre de Bayreuth fou un factor indispensable desde'l esmentat estreno de *Parsifal*, tan pera la reproducció d'aquesta obra en tots els anys succesius, com pera la direcció de las demés del mateix autor, fins que sa salut delicada l'obligá á abandonar la batuta.

En la direcció de concerts, no quedá á més baix nivell, distingintse particularment en las Sinfonías de Beethoven y Mozart, quals interpretacions eran consideradas com á clásicas. La fama de son talent s'extengué per tot ahont se doná á coneixe, y fins en nostra pobra Espanya (qu'en aquesta branca de l'art encara's trova en la Edad prehistórica), pogué apreciarse una mostra de son valer quan aná á Madrid l'any 1894, diriginhi dos concerts ab éxit que encara no han pogut esborrar tots els directors que s'hi han succehit.

Avuy que'l mercantilisme tot ho invadeix,

que la conciencia no serveix més que pera explotar la bona fe, ó millor, la ignorancia del públich y falsejar descaradament las obras artisticas, més preuhadas afalagant els gustos depravats de las massas, s'ha de posar ben alt l'exemple d'aquests mestres, verdaders apóstols, models de serietat, de virtut artistica, qu'han consagrat sa vida sencera á difundir las obras de mérit verdader, ab tota la relligiositat del més fervorós creyent. Y ja que'l treball del intérprete sols pot ésser apreciat pels seus contemporanis, just es que al desapareixe d'entr'ells se rendeixi'l degut tribut á sa memoria.

HEINRICH VOGL

Un altra perdua de verdadera importancia pera l'art, ha sigut la del célebre tenor Vogl, un dels cantants de més valua de la escola alemanya y un dels intérpretes més notables de las obras d'en Ricart Wagner.

Traballá constantment en els teatres de Munich y de Bayreuth, fent excel·lents creacions dels protagonistas de *Lohengrin* y *Tristan*, y distingintse també notablement en *Parsifal* y *Nibelungen*, especialment en el personatge de Loge del *Rheingold*, ahont el trobavam d'una perfecció insuperable. No creyém poguer tornar á admirar una interpretació del deu del foch, com la que'ns feu fruhir aquest gran artista, que ab tot y no possehir una veu de *dívo*, resultava admirable en la dicció y en la expressió del personatge.

Trepitjá per espay de trenta cinq anys la escena lirica y es sens dubte'l tenor que més ha cantat las obras de Wagner. En els últims anys, sas facultats vocals havían decaygut bastant, però era tan mestre en son art, que feya oblidar las deficiencias de sa veu. Deplorém, donchs, sa mort, desde'aquesta terra ahont aixó del *tenor-artista*, segueix encara sent un mito.

CONCERTS

Després dels citats en el derrer número, hem sentit al pianista Estradé, que recentment ha donat son corresponent concert en

la tanda que ara està de moda. Com no sabem dir lo que no sentim, ens dol haver de manifestar qu'el senyor Estradé es sols una mitjanía en el difícil art del piano, y que avuy pera presentarse en públich y omplir tot un programa d'aquest género, majorment ab las obras que executá, es menester una talla molt per sobre de la que alcanza aquest pianista. Deficient com á executant (que es lo menos que's pot demanar), no trobarem tampoch cap matis de dicció, ni cap coneixement de lo que sia l'empleo del pedal. Procuri, per tant, corretgir tots aquests defectes y tingui la seguritat de que si després de pensarshi un xich més en donar concerts, l'hi trobem un altre vegada algún avens en sa carrera, será per nosaltres una gran satisfacció poder ferho constar aixís.

El notable violinista Manen doná un altre concert, en que posá novament de manifest son excel·lent domini d'aquest instrument, fins arribar á fer prodigis en lo relatiu á la execució. Llástima que'l programa no resultés gayre escullit, puig excepte la deliciosa obreta *La Abella* de Schubert, y una *Chacona* de Bach, rés més hi hagué de relativa importancia. Y no basta que un solista executi á la perfecció: es precis ademés que las obras estiguin al nivell del gust del públich, que avuy ja està cansat de *jotas y olés* y molt més encara d'aquella desdixada *Fantasia* de l'*Otello* de Rossini.

Segueix anunciantse un seguit de concerts. El públich no respón, puig tots s'han vist molt desanimats, pero per aixó's solistas no's donan per entesos. Creguin que aixó del *virtuose* va bé pera una part de programa, y encara quan se tracta d'eminencias. Lo demés es perdre temps y diners.

Esperém ab delit el concert d'orquestra Crickboom, qual programa es excel·lent, sobretot pera coneixe sa interpretació de la *Séptima Sinfonia* de Beethoven.

JOAQUIM PENA.

LLIBRES REBUTS

Montes de Oca.

En Pérez Galdós, l'eminent novelista canari, ens ha enviat un exemplar de son ultim *episodio nacional*, *Montes de Oca*. Tractarem de dir la impresió que sa lectura'ns ha produhit, encara que parlar del gran autor se fa un bon xich difícil, puig que'ls mestres de la critica y'ls que no ho son ja n'han dit tot lo que's pot dir: fins disbarats. Però si difícil es parlar d'ell, ja com á novelista, ja com á autor dramátich, més ho es encara parlar-ne com á autor d'un *episodio nacional*, perque de totas las bonas qualitats, la millor de cada un d'ells consisteix precisament en formar part integrant dels *Episodios*, aqueixa incomparable historia poética de fets y cosas succehits á Espanya durant el sigle que s'acaba. Tots ells s'assemblan com germans que tenen una mateixa mare: la historia; y's presentan adornats ab las mateixas galas: las d'un ingeni exhuberant. Unitat de criteri al judicar, unitat d'imaginació al poetisar, y, en fi, unitat de factura al desenrotllar. Sempre las mateixas qualitats y, si n'hi han, els mateixos defectes.

Peró lo que'ls hi dona semblansa més marcada, es l'argument històrich que'ls inspira, perque la historia politica d'Espanya ofereix, en mitj de la diversitat de fets y de la varietat de personatjes, una monotonía desesperant y enervadora. Els principis revolucionaris importats per l'àliga imperial, barrejantse tot seguit ab la qüestió dinástica, divideixen la Espanya dels *Episodios* en dos bandos ben determinats, abdós fanátichs fins al salvatjisme, abdós inconscients é irreflexivament enamorats d'ideals mal definits. Tots junts, estimantla, xuclan la sanch d'Espanya, la endarrereixen en el camí del progrés, y quan l'ànima serena's deté á contemplar eixa obra destructora, se sent aclaparada per la tristesa que li produheix el convenciment de que'ls causants, més que malvats foren fanátichs, més qu'homés reflexius, foren nens irresponsables.

El poble va pendre part en aqueixa lluyta d'extermini ab tota la bona fe y fanatich renecor del inconscient, ab tot l'entussiasme irreflexiu que caracteriza una rassa d'imaginació ardenta y sentit comú escàs. Enlluher-

nat pels falsos Idols que'ls capdills li oferiren, se deixà portar per son temperament quixotesch, y aqueix poble d'instint noble, mes d'intel·lecte obtús, lluny de trobar en las classes directoras un reactiu, hi trobà un estimulanti. Els capdills politichs y militars, esclaus dels mateixos falsos Idols, l'encisaren, els primers ab sa oratoria retombant, els segons ab son valor temerari. Uns al crit de *Llibertat*, altràs al de *Tradició*, y tots al ubriacador de *Victoria*, feren vibrar el noble cor del poble ignocent, quins esforços incerts resultaren estérils, y al despertar del terrible insomni, perdudas las energias, sols ha trobat com resultat positiu, la ruina y desolació, conseqüencia fatal de tota lluyta cega.

Aqueixos Idols qu'adorà'l poble's deyan: *héroes de sanch y héroes de llengua*, mes l'*héroe* de la inteligencia no fou regonegut. El guerrer invicte y l'orador eloqüent foren els amos d'Espanya, y las qualitats assombrosas que uns y altres tenian com elements de Forsa y com elements d'Art, lluny d'aprofitar á Espanya, la perjudicaren, porque aqueixas qualitats aplicadas á la governació d'un poble portan fatalment al suicidi y aniquilament. El guerrer ha eternisat la lluyta; l'artista-politich la va fer necessaria. La ciencia de governar, qu'es ciencia abstracta y demana una inteligencia poderosa y un sentit práctic extraordinari que sols posseheixen els privilegiats de talent enciclopédich, fou monopolisada pels privilegiats de talent especial y limitat: talent militar y talent artistich; dugas classes de talent las més oposadas á una bona direcció politica.

Aqueixas dugas menas de talents, que tan abundavan en aquellàs èpocas y que per desgracia's dedicaren á la politica, adquiriren extraordinari relleu entre la sorprenent barreja de tipos que fa revivre la poderosa fantasia d'en Galdós ajudada per aquell do incomparable que sembla visió retrospectiva d'una realitat ja llunyana. Ressurten ab una potencia y una fermesa extraordinarias els militars en tota sa grandesa èpica, valents fins á la temeritat, nobles fins al sacrifici y á voltas fanátichs fins á la crudeltat; mes ressurten també en politica casi be sempre desgraciats fins á la ineptitut.

També ressurten els politichs de *pico de oro*, els somniadors d'una politica ideal. *Mon-*

tes de Oca es un dels tipos més sugestius qu'entre'ls politichs artistes han viscut á Espanya. En Galdós en fa son procés psicológich ab una netedat de linias, una penetració y uns tochs tan gráfichs que al llegir la curta historia d'aquella petita revolució passa viva per nostres ulls la fantástica aparició d'aquell somniador impertorbable, d'aquella ànima ardenta enamorada d'una poética visió de justicia, d'aquella imaginació constantment en deliri, d'aquell temperament refractari á tota realitat y á tota noció positiva. Y aqueix home, empenyantse en la lluyta impossible, portant com úniques armas sa fe d'enamorat y sa set de justicia, sostenint son migrat govern ab serenitat olimpica y morint ab la convicció tranquila y la estoica resignació d'un fanátich sentimental, es y será sempre l'admiració del artista y de tot home de cor, més es y será sempre la eterna pesadilla dels esperits reflexius que veuen sintetisats en ell tots els defectes d'una rassa debilitada per sa malaltissa imaginació.

Com deyam, *Montes de Oca* surt de la ploma d'en Galdós retratat al viu, més no de modo tan complert com desitjariam. Sols en els últims capituls del llibre surt, imposantse tot seguit, la interessant figura; fins alashoras sols haviam pogut endevinarla, misteriosa. Nosaltres haguéram volgut qu'en Galdós ens presentés el tipo més detalladament, que seguís pas á pas la dramática existencia d'aqueix home gran en sa folia, que marqués una direcció més complerta d'aquell esperit agitantse neguitós al intentar una revolució que, si resultà petita materialment, tan gran es per la lissó moral qu'enclou. En una vida com la d'aquell home, tot ha d'ésser interessantissim, artistica y moralment.

Es l'únich defecte que trobem en el llibre. *Montes de Oca*, en lloch del protagonista, resulta un personatge quasi incidental al costat del coronel Ibero, quins romántichs amors omplen una bona meytat del llibre. Veritat es que també resulta interessantíssima la figura d'aquest, com totas las demés que's mouhen dintre del quadro històrich. Totas surten apuntadas ab una veritat y senzillesa assombrosas, y'ns donan una perfecta idea del estat politich y social en que visqueren, més si com elements artistichs y fins com análisis socials son dignes d'en Galdós, ni

la figura del coronel, ni cap de las altras, tenen la transcendencia moral dels homes extraordinaris; son tipos corrents de la època, admirablement reproduïts per arrodonir el quadro, mes la insistencia del autor en parlarne fa que l'atenció del lector se distregui seguint el llibre ab molt interès, encara que sense la fonda emoció que sols ressent al arribar a las darreras pàgines del llibre y toparse ab l'home verdaderament excepcional, únich capàs de produhir emoció fonda.

En fi: *Montes de Oca* es un germà digne de la familia. En aquest episodi, com en tots els altres, en Galdós se'ns presenta com psicòlech, com poeta y com pensador d'una potencia excepcional. Com estilista, fa gala d'un llenguatge clar y fàcil, rich sens ésser conceptuós, elegant sens ésser alambicat.

EMILI TINTORER.

JOVENTUT.

En Joan M.ª Guasch, el poeta llorejat en els Jochs Florals d'enguany, ha publicat, en un volùm esmeradissimament imprès, un xamós aplech de inspiradas poesias, baix el títol de *Joventut*.

Com que sempre es un gust el parlar d'un compatriç nostre, y molt més quan se n'ha de parlar bé, merescudament, aquí va'l nostre parer sobre'l llibre atractivol que, baix una carinyosa dedicatoria, ns ha enviat en Guasch.

La impressió que produheixen, un cop llegidas, las poesias que integran el tomet, es, en primer lloch, la de que'ns trovém devant d'un poeta veritable que sent profundament la bellesa de la natura, d'un enamorat de nostras montanyas pirenencas que frueix cantant, á través del vel daurat de las tradicions, aquell món primitiu, sempre gran, sempre poètic, ab sos estanyes blavosos y sos cingles espadats, sos abets mormuradors y sas pradas floridas, sos pastors cantayres y sas fadas temptadoras, so's remats joganers y sos estels lluminosos.

La poesia pirenenca, en Guasch la sent com els que més l'han sentida, y per' xó nosaltres preferim á totas las demés composicions del volùm, las qu'en ella s'inspiran; per'xó'ns agradan més las que portan per títol *Pirenenca*, el poemeta *Per las montanyas*

y las *Notas d'hivern*, que las restants, ab tot y valer molt algunas d'ellas.

En aquestas el poeta, junt ab sa aymada, canta l'amor, entre mitj de blats en flor, de mars blavenchs y encesos, de fonaladas frondosas y al caliu de la llar; mes ens apar que la nota no hi vibra tan potent com en las altras, y aquí es ahont d'un modo més palpable veyém que la personalitat literaria d'en Guasch está encara en formació, y per lo tant, ben lluny d'ésser clarament definida; devém consignar que la originalitat hi manca per complert en sas obras, donchs, mentres algunas de sas poesias s'assemblan massa á las del Apeles Mestres, altras tenen tot el cayent poètic de las d'en Joan Maragall.

De tots modos en Guasch, tant per un cantó com per l'altre, va en molt bona companyia, y las influencias dels dos eminents poetes citats, lluny de ferli mal, li haurán irradiat alguna guspira de son foch diví, que farà que la flama poètica del nou cantayre catalá cremi aviat ab resplandors ben propis.

En la darrera de las composicions del llibre, anomenada *Joventut*, sembla que'l poeta arrenca'l vol, mirantse á si mateix y á si mateix cantantse; y'ls versos surten frescals, sencers, y sobre tot, personalissims. No podem resistir al desitj de copiarla. Aquí va integrada:

Canto la joventut, canto la vida,
al compàs de l'amor:
per mi la terra bronz y treu florida,
y el blau del cel m'arruixa de claror.

Adoro las montanyas
ab els brassos extesos com l'abet,
tant si l'istiu m'abrassa las entranyas,
com si á l'hivern tremolo ple de fret.

Frueixo'l goig de viure,
ab la testa rublerta d'il·lusions;
m'hi floreix an els llabis el bell riure,
que deixen al passar-hi mas cançons.

L'aire del bosch m'ompla de sanch las venas,
y m'incensen las flors del meu jardí,
teixint somnis d'amor, mato mas penas,
y ab onades de sol y gots de vi.

Sento vibrá entorn meu una harmonía
que m'atrau y m'encisa dolsament,
com al bon rossinyol, al morí'l día,
l'aroma dels lilar, que gronxa'l vent.

Es la santa poesia
que recull el meu cor extasiat,
y que brunz, com abella que somnía,
á dins mon esperit enamorat.

Ara no més ens manca, als devots del gran art, festejar ab rosas y llorer l'aparició del aplech de poesias d'en Joan M.ª Guasch, quasi més per lo que promet donarnos temps á venir, per las falagueras esperansas que'ns fa concebir ab son primer llibre de versos, que per la bondat real de lo qu'en ell ens dona.

El volúm va decorat per en J. Berga y en C. Devesa, y en conjunt ofereix un aspecte eminentment artístich y del gust més depurat.

S. V.

NOVAS

La Redacció adverteix als literats, artistes ó industrials que l'honran enviantli sas obras ó sos productes, que agraheix molt l'obsequi, però que no pot permetre que sia fet ab altra intenció que la de saber el judici que l'hi mereixen. Aquells que alguna vegada han vingut á recomanarnos á artistes ó produccions determinadas, ja saben en aquest punt á que aténir-se, donchs nostra resposta no pot haber sigut més clara.

No disfrutém, com algú vol creure, en fer *reventadas*; però tampoch som amichs dels *bombos*. Ja sabem qu'es vici de la naturalesa humana, considerar com estupits ó malvolents als que no reconeixen el *mérit* propi ó tenen diferents opinions, y si bé es cert que ningú pot sustraures á certs apassionaments de bona fe, perque'ls *ídols* existirán sempre, malgrat tot aixó podém declarar ben alt, qu'en nostra Redacció s'hi troba'l major grau *possible* d'imparcialitat, puig cap dels que la forman tenen compromisos, ni interessos particulars, y sols els inspira l'amor á la Patria, á las Arts y á la Ciència.

S'equivocan, donchs, els que creguin que hem d'admetre un obsequi á cambi d'un

elogi que no judiquém merescut; per aquesta rahó, per no deixar ni l'ombra d'un dupte, retorném las localitats qu'ens envian, remerciant l'atenció.

Dihém tot aixó perque una empresa industrial-artística s'ha manifestat molestada per una apreciació nostra que aparegué en el número anterior, respecte unas targetas postals que reberem.

Encara que cada dia es més nombrosa la classe dels *artistas-industrials*, com que pensém que hi ha un xich de diferencia entre ells y l's industrials ó *empresaris artístichs*, volém suposar que l'autor no s'haguera molestat per nostra critica; precisament es amich de molts de nosaltres, y la *casa ofesa*, també per nosaltres ha treballat á satisfacció de abduas parts. Si haguessim tingut la intenció de molestarlo, podiam haber aprofitat altrás ocasions, puig aixis com deyam que sabia fer cosas millors qu'aquells *chromos*, també confesém que n'ha fet d'altras de tan dolentas, per exemple'ls dibuixos qu'envia de la Exposició de Paris. Sols ens ha mogut l'esperit de justicia, y aquesta explicació particular la exteném á tots els que puguin trobarse en cassos semblants. Nostre criteri com á jutjadors, ni envejosos, ni venjatius, es el d'apreciar las bonas qualitats, ab preferencia als defectes.

Nostres elogis son entussiasmas, quan la obra provoca nostre entussiasme, y si la censura á voltas apareix molt marcada, pot ben bé créurers deguda á la indignació qu'ens produheix lo que considerém una *profanació artística*.

Advertim als senyors qu'ens honran ab sa colaboració, qu'estém impossibilitats de contestárloshi particularment. Si's prenen la molestia de passar per la Redacció, sabrán si sos treballs han sigut acceptats. No podém assegurarlos l'època de la inserció, y únicament qu'establim un torn tan rigorós com perméten las exigencias de la actualitat y varietat qu'hem d'atendre al confeccionar el número.

La notabilíssima revista wagneriana *Bayreuther Blätter* (Fullas de Bayreuth), la més

important de totes las publicacions musicals d'Alemania, y que pot considerarse com el porta-veu oficial del wagnerisme, ens dispensa la inmerescuda honra d'ocuparse de JOVENTUT, citant en son últim número ls treballs que relatius a l'obra de Wagner s'han publicat en nostre periódich.

Es una satisfacció molt gran pera nosaltres que hagin obtingut tant llunyà ressó nostres escrits, majorment tractantse d'una Revista tan autorisada.

Per ocupacions perentorias de nostre crítich de pintura, ens veyém obligats a aplasar fins el próxim número la ressenya de la

Exposició del Circol Artístich, com també de la notabilíssima d'obras d'en Ramón Casas que acaba d'obrirse a can Parès.

Hem rebut el programa de la companyia d'òpera que próximament comensará sa tasca en el *Nuevo Retiro*, anunciant *La Bohème*, de Puccini; la *Mireille*, de Gounod, y *Joseph*, de Mehul. Adjunt reberem unas *postals* anunciadoras fetas per la casa Ricordi, en cada una de las quals s'hi reproduheix una escena de *La Bohème*.

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia 311

SETMANARI CATALANISTA

Els treballs se publican baix la exclussiva responsabilitat de sos autors.

No's tornan els originals.

Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n farà crítica.

CONDICIONS DE SUSCRIPCIÓ

Catalunya: Trimestre, 1'50 pessetas; un any, 6 pessetas.

Altras regions d'Espanya: Mitj any, 4 pessetas; un any, 7 pessetas.

Estranger: Un any, 8 pessetas.

Número corrent, 10 céntims; atrassat, 25 céntims.

Als que's suscriguin fins á fi d'any-se'ls hi regalará'l cartell anunciador del periódich, magnífica obra de l'Alexandre de Riquer.